

---

# OBSAH

<b>Předmluva</b> . . . . .	<b>9</b>
<b>1. Vztah mezi lékařem a pacientem na počátku 21. století</b> . . . . .	<b>11</b>
1.1 Východiska biologická, psychosociální a kulturní . . . . .	11
1.2 Specifické rysy medicíny a vztahu lékaře a pacienta . . . . .	15
Šamani a medicína přírodních národů. . . . .	16
Historický kontext evropské (západní) medicíny . . . . .	17
Jak „vzniká“ lékař . . . . .	18
Postavení lékaře v současné společnosti . . . . .	23
Medicína a smrt . . . . .	25
Vědeckost medicíny . . . . .	31
1.3 Subjektivní jevy v medicíně – lékař a psychika pacienta. . . . .	34
1.4 Medicína v souvislostech . . . . .	37
Medicína z ekonomického hlediska . . . . .	37
Právní aspekty medicíny . . . . .	39
Etické aspekty medicíny . . . . .	42
Duchovní (spirituální) aspekt medicíny . . . . .	44
<b>2. Komplexní pohled na nemocného</b> . . . . .	<b>46</b>
2.1 Biopsychosociální model nemoci. . . . .	46
2.2 Fylogenetický (evoluční) aspekt biopsychosociálního modelu. . . . .	48
<b>3. Psychoterapie a medicína</b> . . . . .	<b>50</b>
3.1 Psychoterapie jako samostatný obor. . . . .	50
3.2 Integrace psychoterapie do medicíny. . . . .	51
<b>4. Základní komunikační dovednosti</b> . . . . .	<b>52</b>
4.1 Vymezení . . . . .	52
4.2 Přehled komunikačních dovedností. . . . .	52
Naslouchání . . . . .	52
Empatie . . . . .	53
Projev porozumění . . . . .	54
Výklad. . . . .	56

---

	Zájem, podpora a mlčení . . . . .	57
	Rady . . . . .	58
<b>5.</b>	<b>Nonverbální komunikace mezi lékařem a pacientem . . . . .</b>	<b>59</b>
5.1	Nonverbální komunikace . . . . .	59
5.2	Popis a klasifikace nonverbálního chování . . . . .	59
5.3	Nonverbální chování v interakci mezi lékařem a nemocným . . . . .	62
<b>6.</b>	<b>Psychologicky zaměřená anamnéza . . . . .</b>	<b>63</b>
6.1	Obecná charakteristika . . . . .	63
6.2	Specifické aspekty . . . . .	67
<b>7.</b>	<b>Rozhovor lékaře s pacientem . . . . .</b>	<b>69</b>
7.1	Obecná charakteristika . . . . .	69
7.2	Vymezení rámce rozhovoru . . . . .	72
7.3	Specificky zaměřený rozhovor . . . . .	78
<b>8.</b>	<b>Úvod do podpůrné psychoterapie . . . . .</b>	<b>82</b>
8.1	Kontext podpůrné psychoterapie . . . . .	82
8.2	Užší vymezení podpůrné psychoterapie . . . . .	83
8.3	Základní charakteristiky podpůrné psychoterapie . . . . .	84
<b>9.</b>	<b>Účinné faktory podpůrné psychoterapie . . . . .</b>	<b>87</b>
9.1	Přehled . . . . .	87
9.2	Další aspekty podpůrné psychoterapie . . . . .	91
<b>10.</b>	<b>Zásady psychologické pomoci . . . . .</b>	<b>98</b>
10.1	Pomoc v náročných životních situacích . . . . .	98
10.2	Psychologická pomoc v krizi životních hodnot . . . . .	102
10.3	Psychologické aspekty péče o pacienty s nádorovým onemocněním . . . . .	104
10.4	Komunikace s chronicky nemocným . . . . .	108
<b>11.</b>	<b>Psychologické aspekty farmakoterapie . . . . .</b>	<b>112</b>
11.1	Podíl psychologických faktorů na účinku farmaka . . . . .	112
11.2	Psychologické faktory farmakoterapie na straně lékaře. . . . .	113
11.3	Psychologické faktory na straně pacienta . . . . .	115
11.4	Psychoterapie a psychofarmakoterapie . . . . .	117
<b>12.</b>	<b>Problémové situace mezi zdravotníky a pacienty . . . . .</b>	<b>118</b>
12.1	Druhá kompetence. . . . .	118
12.2	Pacient jako stěžovatel . . . . .	120
12.3	Rodina jako stěžovatel. . . . .	121

---

12.4 Podíl zdravotníků na stížnostech . . . . .	123
12.5 Prevence problémových situací . . . . .	126
<b>13. Duševní vyrovnanost lékaře (zdravotníka) . . . . .</b>	<b>128</b>
<b>Doslov . . . . .</b>	<b>131</b>
<b>Použitá literatura . . . . .</b>	<b>133</b>
<b>Rejstřík věcný . . . . .</b>	<b>134</b>
<b>Rejstřík jmenný . . . . .</b>	<b>140</b>